

SAUSIO VADOVŲ KLUBŲ APIBENDRINIMAS

2026 m. vasaris

VADOVŲ KLUBŲ APIBENDRINIMAS – Lietuvos moksleivių sąjungos valdybos ir nacionalinio biuro rengiamas leidinys, skirtas informuoti moksleivius bei visuomenę apie kas mėnesiniuose, 49–iuose savivaldybėse vykstančiuose organizacijos vienijamų moksleivių susitikimuose – Vadovų klubuose – vykusių diskusijų metu prieitas išvadas.

Leidiniu LMS siekia užtikrinti Vadovų klubuose aptariamų klausimų aktualumo tęstinumą bei pateikti grįžtamąjį ryšį Vadovų klubų dalyviams. Kad grįžtamasis ryšis būtų tikrai kokybiškas, dalyvius raginame laisva forma aptarti šį dokumentą su jų atstovaujamų mokyklų bendruomenėmis. Tikimės, kad galimybė susipažinti su apibendrintais LMS vienijamų moksleivių atstovų atsakymais padės moksleiviams susidaryti tvirtesnę nuomonę švietimui svarbiais klausimais, skatins organizuoti diskusijas mokyklose bei leis geriau suprasti kiekvieno Vadovų klubo dalyvio indėlio svarbą.

Šiame leidinyje apibendrinamos tik tos temos, dėl kurių Vadovų klubų dalyviai sulaukė klausimų aptariamo mėnesio Nacionalinių temų pristatyme. Išvados parengtos pagal duomenis iš Akmenės, Alytaus, Anykščių, Elektrėnų, Gargždų, Kauno, Kėdainių, Kelmės, Kuršėnų, Mažeikių, Molėtų, Panevėžio, Plungės, Radviliškio, Raseinių, Šakių, Šiaulių, Šilutės, Širvintų, Ukmergės, Utenos, Vilkaviškio, Vilniaus ir Zarasų.

TEMOS:

1. Nekontaktinio ugdymo proceso vertinimas;
2. Psichikos sveikatos stiprinimo bei savižalos ir savižudybių prevencijos rekomendacijos;
3. Dorinio ugdymo kokybė mokyklose;
4. Pažintinės ir edukacinės veiklos.

1. NEKONTAKTINIO UGDYMO PROCESO VERTINIMAS

Vadovų klubų diskusijose atsiskleidė, kad nekontaktinis mokymasis mokinių buvo vertinamas nevienareikšmiškai. Dalis mokinių įžvelgė šio ugdymo būdo privalumus – didesnę lankstumą, savarankiškumą ir mažesnę kasdienį stresą, tačiau nemaža dalis patirčių buvo neutrali ar neigiama dėl riboto tiesioginio bendravimo su mokytojais, nepakankamo aiškumo ir nevienodos pamokų kokybės. Mokymosi patirtis itin priklausė nuo mokytojų pasirengimo, pamokų struktūros ir komunikacijos nuoseklumo.

Didžiausi iššūkiai, su kuriais susidūrė mokiniai, buvo techniniai trikdžiai, skaitmeninių sistemų nestabilumas, neaiškiai pateikiamos užduotys ir informacijos sklaidos problemos. Taip pat dažnai minėta motyvacijos stoka, sunkumai susikaupiant, padidėjęs savarankiško darbo krūvis bei gyvo paaiškinimo trūkumas. Dalis mokinių jautėsi palikti spręsti mokymosi problemas savarankiškai, ypač tais atvejais, kai nebuvo galimybės greitai gauti grįžtamojo ryšio.

Svarstant galimas tobulinimo kryptis, akcentuotas poreikis konkretesnei struktūrai ir nuoseklumui. Mokiniai siūlė aiškiau organizuoti pamokas, gerinti užduočių kokybę, užtikrinti aktyvesnį mokytojų įsitraukimą ir dažnesnį tiesioginį bendravimą. Taip pat pabrėžta mokytojų skaitmeninių kompetencijų stiprinimo svarba, interaktyvesnių metodų taikymas, pamokų įrašų prieinamumas ir nuolatinis dėmesys mokinių emocinei savijautai.

Vertinant galimą indėlį sisteminiu lygmeniu, nuomonės dėl Lietuvos moksleivių sąjungos vaidmens išsiskyrė. Nors dalis dalyvių manė, kad tai yra pačių mokyklų atsakomybė, kiti įžvelgė galimybes teikti rekomendacijas, inicijuoti mokymus, rinkti ir viešinti mokinių nuomonę bei skatinti dialogą tarp mokinių, mokytojų ir administracijų, taip prisidedant prie nekontaktinio ugdymo kokybės gerinimo ateityje.

2. PSICHIKOS SVEIKATOS STIPRINIMO BEI SAVIŽALOS IR SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS REKOMENDACIJOS

Analizuojant Vadovų klubų diskusijų metu surinktą mokinių patirtį ir konferencijoje iškeltas problemas, išryškėjo reikšmingos spragos psichikos sveikatos stiprinimo bei savižalos ir savižudybių prevencijos srityje mokyklose. Dauguma mokinių nėra girdėję apie savižudybių prevencijos koordinatorių arba nežino, kur ir kaip galima gauti pagalbą, o tai rodo nepakankamą informacijos prieinamumą ir matomumą jaunimui pasiekiamais kanalais.

Kitas svarbus aspektas – jaunimo centrų ir erdvių potencialas, kuris šiuo metu nėra pilnai išnaudojamas. Didelė dalis mokinių juose nesilanko dėl informacijos stokos, laiko trūkumo, nepatrauklių veiklų ar nesaugios emocinės aplinkos. Nors besilankantys mokiniai dažniausiai gauna reikiamą informaciją, bendras vaizdas atskleidžia kryptingesnės komunikacijos, didesnio veiklų aktualumo ir jaunuolių poreikius atliepiančios aplinkos būtinybę.

Pačiose mokyklose savižalos ir savižudybių prevencija dažnai vykdoma fragmentiškai arba formaliai. Pavienės paskaitos, plakatai ar trumpi temos paminėjimai mokiniams atrodo nepakankami ir neefektyvūs, o tema vis dar laikoma jautria ar nepatogia. Dėl to trūksta atvirų pokalbių, nuoseklių programų ir realiai prieinamos psichologinės pagalbos.

Atsižvelgiant į tai, rekomenduojama stiprinti sisteminį požiūrį į psichikos sveikatą: nuosekliai viešinti pagalbos galimybes, didinti specialistų prieinamumą, ugdyti mokytojų kompetencijas ir taikyti interaktyvius, mokiniams artimus metodus. Ne mažiau svarbu įtraukti pačius mokinius į prevencinių priemonių kūrimą ir vertinimą, kad jos realiai atlieptų jaunimo poreikius.

3. DORINIO UGDYMO KOKYBĖ MOKYKLOSE

Vadovų klubų diskusijos parodė, kad dorinio ugdymo pamokų kokybė mokyklose yra itin nevienoda ir stipriai priklauso nuo konkretaus mokytojo, taikomų metodų bei bendro mokyklos požiūrio į šią discipliną. Dalis mokinių pamokas vertina teigiamai ir mato jų prasmę, tačiau nemaža

dalį jas laiko neįdomiomis, formaliomis ar net nereikalingomis, ypač kai jose trūksta įvairovės, diskusijų ir ryšio su kasdieniu gyvenimu.

Kalbėdami apie dorinio ugdymo paskirtį, mokiniai dažniausiai įvardija vertybių, tolerancijos, pagarbos bei emocinio ir socialinio sąmoningumo ugdymą. Etikos pamokos dažniau siejamos su praktiniais gyvenimiškais klausimais ir savęs pažinimu, o tikyba – su religijos, tikėjimo ir tradicijų pažinimu. Vis dėlto, vyresnėse klasėse dalis mokinių nebeįžvelgia šių pamokų aktualumo, ypač turint omenyje tai, jog turinys kartojasi ir nėra pritaikytas amžiui.

Pastebėta, kad daugumoje mokyklų dorinio ugdymo pamokas veda tik dalyko mokytojai, o išorės lektorių ar specialistų įsitraukimas yra retas. Mokiniai pabrėžia, jog būtent realios patirtys, praktiniai pavyzdžiai ir įvairesnės perspektyvos galėtų šias pamokas padaryti gyvesnes ir prasmingesnes. Ten, kur pamokos vyksta formaliai arba kartais visai neįvyksta, stiprėja požiūris, kad tai menkavertė ugdymo dalis.

Diskusijose taip pat išryškėjo, kad pilietiškumo, atsakomybės ir bendruomeniškumo temos pamokose dažniausiai yra paliečiamos, tačiau jų gylis ir nuoseklumas skiriasi. Mokiniai siūlo šias temas pristatyti interaktyviau, siejant jas su jaunimo organizacijomis, realiomis iniciatyvomis ir aktualiais visuomenės procesais, taip didinant dorinio ugdymo prasmingumą.

4. PAŽINTINĖS IR EDUKACINĖS VEIKLOS

Pažintinių ir edukacinių veiklų organizavimo praktika Lietuvos mokyklose yra nevienoda ir dažniausiai priklauso nuo klasės vadovo, mokyklos iniciatyvumo bei pačių mokinių aktyvumo. Vienose mokyklose tokios veiklos vyksta reguliariai, kitose – retai, todėl mokinių galimybės dalyvauti ugdyme nėra vienodos. Tai išryškina poreikį užtikrinti nuoseklesnę ir labiau subalansuotą pažintinių veiklų organizavimą.

Didžioji dalis mokinių pažintines ir edukacines veiklas vertina labai teigiamai, pabrėždami jų naudą akiračio plėtimui, geresniam mokomųjų dalykų supratimui ir emocinei savijautai. Šios veiklos taip pat stiprina klasės bendruomenę, didina motyvaciją mokytis ir prisideda prie karjeros pasirinkimo bei kritinio mąstymo ugdymo.

Nors išvykas dažniausiai organizuoja klasės vadovai ar kiti pedagogai, mokinių įsitraukimas į planavimą išlieka nevienodas. Vienur vyksta diskusijos ar balsavimai, kitur mokinių nuomonė lieka tik teorinė. Mokiniai išreiškė norą būti aktyviau įtraukti, anksčiau sužinoti apie planuojamas veiklas ir turėti realią galimybę teikti siūlymus.

Renkantis edukacines veiklas, dauguma mokyklų naudojasi Kultūros paso galimybėmis, tačiau jų panaudojimas nėra tolygus ir dažnai priklauso nuo individualios mokytojų iniciatyvos. Po pažintinių išvykų dažniausiai pavyksta suderinti mokymąsi ir atsiskaitymus, tačiau po ilgesnių ar tarptautinių išvykų, daliai mokinių kyla papildomas krūvis, rodantis lankstesnių ir aiškesnių susitarimų poreikį.

Mokinių informuotumas apie Europos Sąjungos jaunimo programas taip pat skiriasi, o mokyklų skatinimas įsitraukti į tokias veiklas nėra pakankamai sistemingas. Siekiant užtikrinti vienodas galimybes, būtina stiprinti informacijos sklaidą ir mokinių interesų atstovavimą nacionaliniu lygmeniu.



LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

KONTAKTAI

Aušrinė Levinskaitė

ausrine.levinskaite@moksleiviai.lt

Valdybos narė

Asociacija

Konstitucijos pr. 25,

LT-08105 Vilnius

Tel. +370 615 98899

El. p. lms@moksleiviai.lt

www.moksleiviai.lt

Įm. kodas 191972732

A. s. LT907300010191451604

AB Swedbank bankas, b. k. 73000